

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2009

Sandvikens kommun

April 2010

Pär Månsson

Robert Heed

Hanna Franck

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	4
2.3	Bakgrund	4
2.4	Revisionsfråga och metod	4
3	Granskningsresultat.....	6
3.1	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning.....	6
3.1.1	Förvaltningsberättelse.....	6
3.1.2	Balanskrav	9
3.1.3	God ekonomisk hushållning	9
3.1.4	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag.....	11
3.2	Rättvisande räkenskaper.....	11
3.2.1	Resultaträkning	11
3.2.2	Balansräkning	13
3.2.3	Kassaflödesanalys.....	13
3.2.4	Sammanställd redovisning.....	13
3.2.5	Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper.....	14

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är i huvudsak upprättad enligt god redovisningssed.

Vi bedömer att kommunen för 2009 lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b), men att resultatet endast delvis är förenligt med de finansiella mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. För 2009 uppfylls två av fyra finansiella mål. Vad gäller verksamhetsmålen uppfylls ett av två mål för 2009.

Kommunens ekonomiska läge

Årets resultat uppgår till 17,5 Mkr (4,9 Mkr), att jämföra med resultatet enligt den justerade budgeten om 8,1 Mkr. Resultatutfallet för 2009 är en förbättring med 12,6 Mkr jämfört med föregående år. Det justerade resultatet i förhållande till balanskravet är +7,1 Mkr, vilket medför att underskottet från tidigare år har kunnat täckas.

Totalt redovisar nämnderna ett underskott om -11,0 Mkr (-20,5 Mkr). Av nämnderna redovisar kunskapsnämnden samt handikappomsorgsnämnden de största underskotten.

Verksamhetens nettokostnader har i jämförelse med år 2009 ökat med 2,3 Mkr vilket motsvarar en ökning med 0,1% (3,9%). Detta kan jämföras med skatteintäkter och generella statsbidrag som har ökat med 14,9 Mkr jämfört med år 2008, vilket motsvarar en ökning med 0,9 % (4,4%).

Soliditeten uppgår för 2009 till 45%, vilket är en förbättring i jämförelse med föregående år med 1%. Om man även räknar in pensionsförpliktelser intjänade före 1998, är soliditeten negativ -1,9% (-1,5%).

I Budget 2009 fastställdes utöver långsiktiga och kortsiktiga mål, även mål av betydelse för god ekonomisk hushållning utifrån ett finansiellt samt verksamhetsperspektiv. Sammanfattningsvis är bedömningen att kommunen uppfyller två av fyra finansiella mål för 2009. Vad det gäller verksamhetsmålen är bedömningen att målet kring sjukfrånvaron uppnås medan kommunstyrelsen i årsredovisningen inte redovisar någon bedömning av målet kring rationellt och effektivt utnyttjande av resurser. Målet beträffande rationellt och effektivt utnyttjande av resurser är mycket svårt att följa upp och behöver brytas ned i delmål med indikatorer som löpande kan följas upp.

Kommunsektorns ekonomi bedöms även framåt vara ansträngd. Det är därför viktigt att även framåt anpassa kostnadsutvecklingen till befintliga resurser. Detta gäller för kommunen som helhet men främst för de nämnder/verksamheter som redovisar underskott.

2 Inledning

2.3 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.4 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisions sed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

3 Granskningsresultat

3.1 Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i huvudsak överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Årsredovisningen innehåller en finansiell analys, som bygger på en modell med fyra perspektiv: det ekonomiska resultatet, kapacitetutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den ekonomiska utvecklingen. Analysen ger en bra bild av kommunens ställning och hur olika faktorer påverkar kommunens ekonomi.

Under rubriken ”Femårsöversikt” beskrivs och visas finansiella nyckeltal vilket även ger en bra möjlighet att göra en jämförelse över tiden.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen beskrivs kortfattat vilka väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Detta kompletteras med mer utförliga beskrivningar i respektive nämnd/styrelsens verksamhetsberättelse.

Förväntad utveckling

I förvaltningsberättelsen återfinns kortfattade kommentarer kring den förväntade utvecklingen. Beskrivningar kring framtiden återfinns mer utförligt i nämnderna/styrelsens verksamhetsberättelser under ”Framtidsbedömningar”.

Väsentliga personalförhållanden

Personalredovisningen ger information om t.ex. antal anställda, sjukfrånvaro och personalkostnader. Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt är åldersindelad. Den totala sjukfrånvaron uppgår till 5,8% (7,2%).

I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i både diagram och verbal form.

Gemensam förvaltningsberättelse

Enligt KRL 8.1 ska kommunens samlade verksamhet redovisas i en gemensam förvaltningsberättelse. I förvaltningsberättelsen redogörs det kort kring bolagen med koppling till den nya visionen, organisation samt nyckeltal. I övrigt återfinns redogörelsen kring den samlade kommunala verksamheten i ett separat avsnitt. I denna redogörs mer i detalj kring organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen samt övriga juridiska personer där det bedrivs kommunal verksamhet.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Fullmäktige antog i mars 2009 den nya visionen – Vision 2025. I förvaltningsberättelsen görs en uppföljning utifrån de åtgärder som genomförts under året, som baserats på medborgarnas konkreta förslag. Utöver detta pågår ett arbete med att införa balanserad styrning.

3.1.1.2 Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar och hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

I förvaltningsberättelsen finns det kommentarer till investeringsredovisningen, som beskriver verksamheten och de största investeringarna.

Årets investeringar uppgår till 76,3 Mkr (101,1 Mkr), att jämföra med budgeterade investeringar om 111,8 Mkr. Av kommentarerna framgår att om- och tillbyggnationen av Bessermergymnasiet är färdigställd. Andra större projekt är renovering av Parkbadet samt tillkommande arbeten vid Göransson Arena.

För att öka informationsvärdet av investeringsredovisningen är rekommendationen i likhet med tidigare år att redovisningen kan kompletteras med en särredovisning över de större projekten. I denna kan en redovisning göras av budget samt avvikelse mot budget per projekt. I de fall investeringarna sträcker sig över flera år är det av intresse att kunna följa det totala utfallet under åren och jämföra med den totala budgeten för projektet. Även en bedömning av beräknad kvarstående kostnad kan göras.

3.1.1.3 Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budget, utfall, budgetavvikelse samt prognos lämnad i samband med delårsrapporten, redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, Mkr	Utfall 2009	Utfall 2008	Prognos delår
Politik	0,1	0,3	0,0
Kunskapsnämnd	-12,4	-17,8	-15,0
Äldreomsorgsnämnd	1,6	-3,3	-0,9
Individ- och familjeomsorgsnämnd	-0,6	-3,8	-2,5
Handikappomsorgsnämnd	-6,3	-3,3	-5,7
Kultur- och fritidsnämnd	0,4	1,2	-0,6
Bygg- och miljönämnd	1,9	-0,5	0,1
Tillväxtnämnd	0,4	-0,5	-1,0
Kommunstyrelsens förvaltning	3,9	7,2	-3,6
Summa nämnderna	-11,0	-20,5	-29,2

Totalt redovisar nämnderna ett underskott om -11,0 Mkr (-20,5 Mkr). Av nämnderna redovisar kunskapsnämnden samt handikappomsorgsnämnden de största underskotten mot budget.

I jämförelse med prognosen som lämnades i samband med delårsrapporten redovisar samtliga nämnder, utom handikappomsorgsnämnden, ett bättre utfall än den bedömning som lämnades i delårsrapporten. Den största positiva avvikelser i jämförelse med prognosen redovisas av kommunstyrelsens förvaltning.

I respektive nämnds verksamhetsberättelse kommenteras årets resultat.

Inom kunskapsnämnden redovisar samtliga verksamheter utom vuxenutbildningen underskott. Grundskola redovisar ett underskott om -4,2 Mkr i jämförelse mot budget samt gymnasieskola -6,4 Mkr. Den huvudsakliga orsaken till överskridandet är kostnader för övertalighet.

Handikappomsorgsnämnden redovisar totalt ett underskott om -6,3 Mkr. Kostnaderna för övertalig personal har uppgått till 2,3 Mkr. Vidare har skadestånd erlagts om 1,0 Mkr.

Individ- och familjeomsorgsnämnden gör endast ett mindre underskott om -0,6 Mkr, trots att kostnaderna avseende försörjningsstöd visar på ett underskott om -5,6 Mkr. Under året har kostnaderna för försörjningsstöd ökat med 33%.

I driftredovisningen framgår att den finansiella verksamheten gör ett överskott mot budget om 7,8 Mkr (12,1 Mkr), bland annat beroende av låga räntenivåer under året samt att det gjorts amortering av befintliga lån.

3.1.2 Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning av att balanskravet har uppfyllts för 2009.

I enlighet med reglerna kring balanskravet, ska tidigare års eventuellt negativa resultat regleras och återställas under de närmast följande tre åren. Av årsredovisningen framgår att det finns ett underskott från tidigare år om totalt -0,7 Mkr att täcka.

I not till eget kapital återfinns en utredning av det balanskravsmässiga resultatet, det vill säga de justeringar som görs av årets resultat enligt resultaträkningen. Enligt reglerna ska justering göras för samtliga realisationsvinster samt eventuella justeringar av poster utifrån synnerliga skäl. Synnerliga skäl kan vara större omstruktureringskostnader samt orealiserade förluster på värdepapper.

Enligt utredningen uppgår årets resultat enligt balanskravet till 7,1 Mkr, vilket motsvarar årets resultat justerat med realisationsvinster.

Vi bedömer i likhet med kommunstyrelsens egen bedömning att underskottet enligt balanskravet från tidigare år om totalt -0,7 Mkr, har återställts genom årets positiva resultat. Överskjutande del av resultatet om 6,4 Mkr reserveras för uppbyggnad av pensionsreserv.

3.1.3 God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att det i årsredovisningen finns en uppföljning av fullmäktiges verksamhetsmål samt finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Uppföljningen görs i verksamhetsberättelsen för Kommungemensam verksamhet.

Vi bedömer att två av de fyra finansiella målen uppnås i och med resultat- och ställning 2009. Vidare bedömer vi att ett av de två målen för verksamheten uppnås för året.

3.1.3.1 Finansiella mål

De finansiella målen för 2009 har kompletterats, i jämförelse med 2008, med målet kring att pengarna är den yttersta restriktionen samt soliditetsmålet.

I årsredovisningen görs en avstämning av de finansiella mål som fastställts i budget 2009:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2009	Utfall	Måluppfyllelse
Pengarna är den yttersta restriktionen.	Totalt redovisar nämndernas verksamheter ett underskott om -11 Mkr	<i>Målet uppnås inte</i>
Ett positivt resultat på 15 Mkr (reviderat till 8,1 Mkr) skall redovisas vid utgången av 2009. För åren 2010 och 2011 skall resultatet uppgå till 20 Mkr respektive 25 Mkr.	Resultat: 081231 4,9 Mkr 091231 17,5 Mkr	<i>Målet uppnås</i>
Soliditeten (inkl ansvarsförbindelse för pensioner) skall förbättras och senast år 2011 vara positivt.	Utfall 081231 -1,5 091231 -1,9	<i>Målet uppnås inte</i>
Självfinansieringsgraden av kommunens investeringar skall 2011 uppgå till 100%.	Självfinansieringsgraden för perioden uppgår till 100%	<i>Målet uppnås för 2009</i>

3.1.3.2 Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en avstämning av de verksamhetsmål som fastställts i budget 2009:

Verksamhetsmål, fastställt av fullmäktige i budget 2009	Utfall	Måluppfyllelse (kommunstyrelsen bedömning)
Samtliga nämnder skall säkerställa ett rationellt och effektivt utnyttjande av tilldelade resurser.	Ett aktivt arbete pågår och effekt av förändringar kommer att till fullo synas 2010.	<i>Någon bedömning görs inte av måluppfyllelse</i>
Kommunens sjukfrånvaro ska minska för samtliga personalgrupper. Målet är att minska sjukfrånvaron på arbetsplatserna från 7,9% 2007, till 6,0% vid utgången av 2011.	Utfall: 081231 7,2% 091231 5,8%	<i>Målet uppnås</i>

3.1.3.3 Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis är bedömningen att kommunen uppfyller två av fyra finansiella mål för 2009.

Vad det gäller verksamhetsmålen är bedömningen att målet kring sjukfrånvaron uppnås medan kommunstyrelsen i årsredovisningen inte redovisar någon bedömning av målet kring rationellt och effektivt utnyttjande av resurser. Målet beträffande rationellt och effektivt utnyttjande av resurser är mycket svårt att följa upp och behöver brytas ned i delmål med indikatorer som löpande kan följas upp.

3.1.4 Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Redovisningarna är utformade i enlighet med kommunens anvisningar

Styrelsen och nämndernas redovisning av sitt uppdrag sker enligt en enhetlig struktur:

- Verksamhetsuppdrag
- Ekonomiskt utfall
- Måluppfyllelse och viktiga händelser
- Prestations- och kvalitetsmått
- Framtidsbedömning

Redovisningarna ger en rättvisande bild av verksamhetens utfall i förhållande till fullmäktiges uppdrag inkl graden av måluppfyllelse

Verksamhetsberättelserna ger i stort en rättvisande bild av verksamhetens utfall i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

Under rubriken ”Måluppfyllelse och viktiga händelser” redogörs i regel för mål och måluppfyllelse. I redovisningen finns även prestations- och kvalitetsmått, som medför att man får en överblick över väsentliga nyckeltal inom verksamheten. Bedömningen är dock att redogörelsen av måluppfyllelsen kan utvecklas ytterligare för att tydliggöra vilka mål som följts upp, redovisning av målvärden samt bedömning av måluppfyllelsen.

Det sker en analys av orsaker till redovisad budgetavvikelse och vilka genomförda åtgärder som gjorts

Det ekonomiska utfallet i förhållande till budget redovisas. Under rubriken ”Ekonomiskt utfall” görs en analys av årets resultat och i regel kommenteras eventuella avvikelser. I några av nämndernas redogörelse återfinns även kommentarer kring vilka åtgärder som har vidtagits under året för att erhålla en ekonomi i balans. Denna redovisning kan dock utvecklas ytterligare, så det tydligare framgår vilka åtgärder som vidtagits och vilken effekt de haft.

3.2 Rättvisande räkenskaper

3.2.1 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild över årets resultat, att resultaträkningen är uppställd i enlighet med KRL och att noter finns i tillräcklig omfattning.

Utifrån stickprov bedömer vi att intäkter och kostnader i allt väsentligt är periodiserade så att redovisningen ger en rättvisande bild av resultatet.

För att öka informationsvärdet rekommenderas i likhet med tidigare år att resultaträkningen kompletteras med årets budget.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år:

Resultaträkning (Mkr)	Utfall 2009	Utfall 2008	Ökn/ minskn %
Verksamhetens intäkter	432,3	423,0	2,2
Verksamhetens kostnader	-1 960,9	-1 950,3	0,5
Avskrivningar	-69,2	-68,2	1,5
Verksamhetens nettokostnader	-1 597,8	-1 595,5	0,1
Skatteintäkter	1 427,8	1 423,9	0,3
Generella statsbidrag	197,4	186,4	5,9
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>1 625,2</i>	<i>1 610,3</i>	<i>0,9</i>
Finansiella intäkter	15,9	24,0	-33,8
Finansiella kostnader	-25,8	-33,9	-23,9
Årets resultat	17,5	4,9	

Årets resultat uppgår till 17,5 Mkr. Resultatet för 2008 uppgick till 4,9 Mkr, vilket gör att resultatutfallet för 2009 är en förbättring med 12,6 Mkr jämfört med föregående år. Det redovisade resultatet överstiger den justerade budgeten (8,1 Mkr) med 9,4 Mkr.

De största avvikelserna mot budget eller förändringarna i jämförelse med föregående år kan framförallt förklaras av:

- Verksamhetens nettokostnader har i jämförelse med år 2009 ökat med 2,3 Mkr vilket motsvarar en ökning med 0,1% (3,9%).
- Skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 14,9 Mkr jämfört med år 2008, vilket motsvarar en ökning med 0,9 % (4,4%). I ökningen ingår för 2009 8,9 Mkr som avser ökade intäkter för fastighetsavgift.
- För 2009 beslutade AFA att ingen avgift skulle erläggas för vissa delar av avtalsförsäkringarna. Detta medförde att kommunen fick 16,3 Mkr i minskade kostnader (inklusive löneskatt).
- Under 2009 har samtliga kommuner erhållit utdelning från SKL (Sveriges kommuner och landsting) för Sandvikens del erhöles 2,1 Mkr.

3.2.2 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

Vi bedömer också att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, i allt väsentligt rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. I huvudsak finns bilagor/specifikationer i tillräcklig omfattning.

3.2.3 Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar och att kassaflödesanalys har upprättats i enlighet med gällande rekommendation.

Vi bedömer att noter finns i tillräcklig omfattning samt att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4 Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden samt att den i huvudsak följer kraven i KRL och rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning.

Vi bedömer vidare att konsolideringen omfattar de företag i vilka kommunen har ett betydande inflytande och beskrivits på ett korrekt sätt.

Kommunkoncernen redovisar ett underskott om -4,8 Mkr (28,4 Mkr). Kommunen redovisar det största överskottet, medan Högbo Bruks AB (-23,7 Mkr), Sandviken Stadshus AB (-14,0 Mkr) samt Göransson Arena AB (-10,8 Mkr) redovisar de största underskotten.

Under 2009 har Sandvikens Specialfastigheter överlämnats av Göranssonska stiftelserna som en gåva till kommunen.

I kommentarerna till den sammanställda redovisningen redogörs det för de bolag som ingår i kommunkoncernen. Redogörelsen är utförlig och beskriver de ingående enheternas verksamhet, resultat och framtidsbedömningar på ett överskådligt sätt. Det finns även en sammanställning över respektive enhets resultat- och balansdata, som ger en bra överblick över kommunkoncernen.

Utöver detta finns även en redogörelse över kommunens innehav i övriga bolag och vilka kommunalförbund kommunen samverkar med, utan att de ingår i den sammanställda redovisningen.

3.2.5 Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper

Vi bedömer att årsredovisningen i stort lämnar information om tillämpade redovisningsprinciper och lämnar erforderliga tilläggsupplysningar. I de fall man avviker redogör man i regel för detta bland redovisningsprinciperna.

Bland annat i rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning anges vilka krav som ställs på tilläggsinformation i årsredovisningen. I de fall kommunens redovisningsprinciper avviker från god redovisningssed ska upplysning om detta och skälen för avviken framgå av årsredovisningen (krav enligt KRL 1:3).